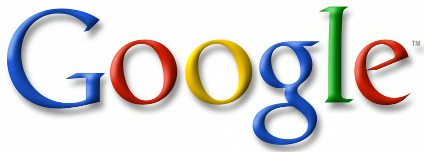
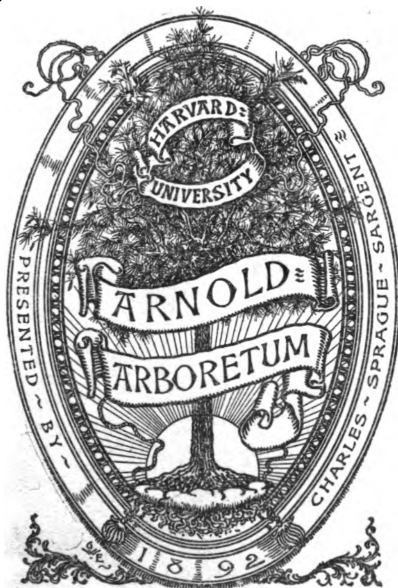





HARVARD UNIVERSITY
ARNOLD ARBORETUM
PRESENTED ~ BY ~ CHARLES ~ SPRAGUE ~ SARGENT
1892

NADERE BESCHOUWINGEN

BETREFFENDE

DE PLANTWIJZE IN DE RUIT,

VERGELEKEN MET DIE IN HET VIERKANT,

TEN BEHOEVE VAN

DE KOFFIECULTUUR.

NIET IN DEN HANDEL.

A. BISSCHOP, — CHERIBON.
1886.

NADERE BESCHOUWINGEN

BETREFFENDE

DE PLANTWIJZE IN DE RUIT,

VERGELEKEN MET DIE IN HET VIERKANT,

TEN BEHOEVE VAN

DE KOFFIECULTUUR.

NIET IN DEN HANDEL.

A. BISSCHOP, — CHERIBON.
1886.

Opgedragen

AAN

ZIJNE EXCELLENTIE

DEN GOUVERNEUR-GENERAAL VAN NEDERLANDSCH INDIË

O. VAN REES,

COMMANDEUR DER ORDE VAN DEN NEDERLANDSCHEN LEEUW.

Nadere beschouwingen betreffende de plantwijze in de ruit, vergeleken met die in het vierkant, ten behoeve van de koffiecultuur.

Lorsqu'on est sûr d'être en possession d'un bon principe, il faut s'y tenir et en suivre les conséquences.

Franklin.

Na op de Tentoonstelling te Amsterdam in 1883 eene Memorie te hebben ingediend over dit onderwerp, zooals blijkt uit den Catalogus, 3e Groep, bladzijde 131, No. 12, wensch ik gaarne te voldoen aan het verlangen van het Bestuur der Nederlandsche Koloniale Vereeniging, om ten behoeve van het Tijdschrift van het Museum eenige resultaten van mijne vergelijkende proeven betreffende de koffieproductie mede te deelen als een vervolg op mijne bijdrage, welke op het vereerend verzoek van het Bestuur der bovengenoemde Vereeniging door mij aan het Museum is ten geschenke gegeven.

Het doel van de vergelijkende proefaanplant op het controleurserf te *Madja,* afdeeling *Madjalengka,* residentie *Cheribon,* was om te constateeren of elke boom in de ruit evenveel productie oplevert als elke boom in het vierkant, in welk geval de praktijk geheel zou overeenkomen met de theorie en eene vermeerdering van eenige percenten productie zou ten gevolge hebben op eene oppervlakte van dezelfde uitgestrektheid, met toepassing van dezelfde plantwijdte.

Nadat in April 1882 de kweekbedden waren aangelegd, waren de van rijpe boonen verkregen plantjes in November van dat jaar reeds zoo hoog opgeschoten, dat zij konden worden overgeplant op de daarvoor gereed gemaakte terreinen, die slechts door eene laan van elkander waren gescheiden.

De overplanting had met eenige plechtigheid plaats, aangezien de Regent van *Madjalengka* en zijne familie mij de eer bewezen daarbij tegenwoordig te zijn onder het spelen van de gamelan.

De boompjes groeiden aanvankelijk gelijkmatig op in eenen grond, welke voor elk plantje was voorzien van eenen kubieken voet stalmest, welke werd verzameld bij de cilindervormige plantkuilen ter diepte van 2 Rijnlandsche voet en na het vullen daarvan met de aarde werd vermengd.

Het bleek spoedig dat de grond, waar de boompjes in de ruit waren geplant, op vele plaatsen beter was dan die van het terrein voor de plantwijze in het vierkant.

Dit verschil was waarschijnlijk toe te schrijven aan de omstandigheid, dat vroeger een gedeelte van den eerstbedoelden grond was gebruikt voor eenen groententuin en dientengevolge eene betere bewerking had ondergaan dan het terrein, waarop de plantjes in het vierkant waren geplaatst.

Het gevolg daarvan was dat over het algemeen de aanplant in de ruit gunstiger stond dan die in het vierkant en ook per boom gemiddeld meer productie deed verwachten.

Een ander verschil bestond daarin dat vooral de boomen, die in het vierkant waren geplant, hevig werden aangetast door de koffiebladziekte, waarvan eene mindere productie het gevolg was.

Nadat de boomen eenige maanden in den grond hadden gestaan, begonnen er zich bloesems aan te vertoonen, welke zich reeds in 1884 ontwikkelden tot rijpe boonen, zoodat de vergelijkende koffieproductie over dat jaar naar alle waarschijnlijkheid zou kunnen worden vermeld.

Eerst heb ik het denkbeeld gehad om de boonen, toen zij nog aan de boomen groeiden, te tellen om op deze wijze eene voorloopige taxatie te verkrijgen. Dit bleek evenwel een hoogst bezwaarlijk en tijdroovend werk te zijn, zoodat ik tot het besluit kwam om te trachten op eene andere wijze de productiecijfers te bepalen.

Daartoe werd dagelijks het aantal rijpe boonen opgeteekend dat in elken tuin werd geplukt.

Daarna werd de koffie bereid en gewogen, waardoor bekend werd hoeveel gewicht aan koffie was verkregen van het aantal geplukte boonen.

Juist was ik daaraan gedurende de maanden Maart en April 1884 bezig, toen ik werd overgeplaatst van *Madja* naar *Loerahgoeng*, afdeeling *Koeningan,* residentie *Cheribon,* waardoor mijne proefnemingen werden gestaakt.

Intusschen meen ik op voldoende wijze te hebben aangetoond, hoe dergelijke proeven behooren te worden ingericht, terwijl naar mijne bescheiden meening alleen proefnemingen op groote schaal

aan het licht kunnen brengen hoeveel voordeel de eene plantwijze boven de andere oplevert.

Overtuigd van de voortdurende belangstelling van het Bestuur der Nederlandsche Koloniale Vereeniging in dit onderwerp, kan het Tijdschrift van het Museum de vraag verspreiden, welke middelen behooren te worden aangewend om de negentiende eeuw nog de eventueele voordeelen te doen genieten van de plantwijze in de ruit door die toe te passen op het eiland Java, waar nog steeds bij de Gouvernements koffiecultuur de plantwijze in het vierkant is voorgeschreven.

Verschillende middelen staan daartoe der Regeering ten dienste.

In de eerste plaats komt het den ondergeteekende wenschelijk voor om over geheel Java in de controleafdeelingen, waar de Gouvernements koffiecultuur bestaat, proeftuinen aan te leggen op de wijze, zooals boven is omschreven.

De resultaten dezer proeven zouden kunnen worden vermeld in de driemaandelijksche rapporten van de controleurs betreffende de koffiecultuur, door de toevoeging van eene kolom: »Koffieproeven ter vergelijking van de plantwijze in de ruit met die in het vierkant," waarvan bij het Departement van Binnenlandsch Bestuur de gegevens zouden kunnen worden verzameld en onderling vergeleken. Dan zou op deze wijze na eenige jaren het percentsgewijs voordeel van de eene plantwijze boven de andere met voldoende zekerheid zijn bepaald, waarna voorstellen aan de Regeering kunnen worden ingediend om de meest doelmatige wijze van aanplanting te doen invoeren en overal voor de Gouvernements koffiecultuur verplichtend te maken.

De voorstelstaten ter bijplanting en afschrijving van koffieboomen zouden bij de invoering van de plantwijze in de ruit eenige wijzigingen ondergaan, omdat bij eene plantwijdte van 6 voet in het vierkant 2000 boomen per bouw en in de ruit 2322 boomen op dezelfde uitgestrektheid zullen geplant kunnen worden, zoodat in het laatste geval voor een gegeven aantal bij te planten boomen het terrein kleiner zal kunnen zijn dan bij de plantwijze in het vierkant.

Bij de Gouvernements koffiecultuur zal dus het voordeel van de plantwijze in de ruit boven die in het vierkant voornamelijk daarin bestaan, dat jaarlijks minder grond behoeft te worden ontgonnen, ten gevolge waarvan minder werkkrachten worden gevorderd van de cultuurdienstplichtigen en meer gronden kunnen worden gereserveerd voor de Gouvernements koffiecultuur.

Bij de particuliere ondernemingen evenwel, waar eene beperke

hoeveelheid gronds in erfpacht is uitgegeven, zullen op dit terrein door de plantwijze in de ruit meer boomen met dezelfde plantwijdte kunnen geplant worden dan door de boomen in het vierkant te plaatsen.

Een tweede middel om het stelsel van de verschillende plantwijzen te behandelen bestaat in de noodzakelijkheid om de aanstaande Oost-Indische ambtenaren bij het Binnenlandsch Bestuur op het groote nut daarvan te wijzen en hun de gelegenheid te geven op het groot ambtenaars-examen van hunne kennis dienaangaande te doen blijken door de beantwoording van de volgende mondelinge of schriftelijke vragen.

1. Welke plantwijze vindt gij verkieslijker voor de Gouvernements koffiecultuur, de plantwijze in het vierkant of die in de ruit?

2. Welken vorm moet het terrein hebben om bij de plantwijze in de ruit de geheele oppervlakte te beplanten, zonder aan de kanten van het terrein ruimte te verliezen?

3. Hoeveel boomen kunt gij in het vierkant en in de ruit planten, wanneer het terrein eene uitgestrektheid heeft van één bouw en de plantwijdte 6 Rijnlandsche voet bedraagt, en hoe groot is het percentsgewijs verschil van het aantal boomen?

4. Waarom is de cirkelvorm de door de natuur aangewezen vorm voor de beplanting met koffieboomen?

5. Waarom wordt deze figuur tot heden toe bij de Gouvernements koffiecultuur door het vierkant vervangen?

6. Kunt gij het verlies aan grond bij de plantwijze in het vierkant en bij die in de ruit met behulp van cirkels aanschouwelijk voorstellen en door algebraïsche formules aangeven?

7. Kunt gij eene teekening op schaal vervaardigen van eene vergelijkende proefaanplant tusschen de plantwijze in het vierkant en die in de ruit bij eene oppervlakte van elk der terreinen ter uitgestrektheid van 1/8 bouw en eene plantwijdte van 6 Rijnlandsche voet?

8. Waarin bestaat het verschil bij de toepassing van de plantwijze in het vierkant en die in de ruit bij de Gouvernements- en de particuliere koffiecultuur, in aanmerking genomen dat bij de eerstgenoemde cultuur het aantal boomen en bij de laatstgenoemde de uitgestrektheid gronds als basis wordt gerekend?

9. Welken invloed zou bij de Gouvernements koffiecultuur de plantwijze in de ruit te weeg brengen ten opzichte van de werkkrachten der cultuurdienstplichtigen en de voor de Gouvernements koffiecultuur te reserveeren gronden?

10. Kunt gij algemeene voorschriften vervaardigen, welke den controleurs bij het Binnenlandsch Bestuur tot leiddraad behooren te dienen bij het aanleggen van vergelijkende proeftuinen en het indienen van de resultaten betreffende deze aangelegenheid?

11. Hoeveel percenten behoort de plantwijze in de ruit meer op te leveren dan die in het vierkant, om voorstellen aan de Regeering in te dienen tot de invoering van de eerstgenoemde plantwijze?

12. Over hoeveel jaren behooren de proeven te worden uitgestrekt, wanneer de controleurs van alle koffieafdeelingen op Java daaraan deelnemen en de resultaten van hunne onderzoekingen indienen aan het Departement van Binnenlandsch Bestuur te Batavia?

13. Waarom nemen de schaduwboomen zulk eene geringe plaats in bij de tegenwoordige plantwijze in het vierkant, zoodat bij eene plantwijdte der koffieboomen van 6 en die der schaduwboomen van 12 Rijnlandsche voet het aantal koffieboomen 2000 en dat der schaduwboomen 500 per bouw bedraagt?

14. Zou het niet meer doelmatig zijn om aan de schaduwboomen dezelfde ruimte toe te kennen als aan de koffieboomen, zoodat bij de bovenstaande plantwijdten bij de plantwijze in het vierkant 1500 koffieboomen en 500 schaduwboomen per bouw worden geplant?

15. Hoeveel koffie- en schaduwboomen kunnen volgens de beide methoden bij de plantwijze in de ruit per bouw worden geplant bij de bovenstaande plantwijdten?

Eene juiste beantwoording van al deze vragen zal der Commissie, met het examen belast, de zekerheid geven dat het onderwerpelijke vraagstuk door den candidaat wordt begrepen en zal wellicht beter leiden tot eene rechtvaardige beoordeeling van den examinandus dan eene van buiten geleerde les.

Ook zal daaruit misschien kunnen blijken, welke tegenwerpingen gemaakt worden tegen de plantwijze in de ruit, omdat er wel enkele candidaten zullen zijn die het vigeerende stelsel van de plantwijze in het vierkant trachten te verdedigen.

Kortom, het onderwerp zal eindelijk eens ter sprake komen, niet alleen in het belang van de wetenschap, maar voornamelijk met het doel om de koffieproductie in het algemeen en die van het Gouvernement in het bijzonder met eenige percenten te vermeerderen.

Mocht deze verhandeling in verband met mijne in 1883 aan de Tentoonstelling ingezonden Memorie in H.S. daartoe bijdragen, dan zal ik mij ruimschoots beloond achten voor de daaraan gewijde uren.

Naschrift.

Na in de vorenstaande brochure mijne denkbeelden betreffende de plantwijze in de ruit, vergeleken met die in het vierkant, ten behoeve van de koffieecultuur te hebben ontwikkeld, wensch ik mijne mededeelingen dienaangaande te besluiten met de aanbieding aan de Regeering van eene vergelijkende tabel van verschillende plantwijdten van 6, 7, 8, 9 en 10 Rijnlandsche voet op hellingen tusschen 0^0 en 45^0.

Het doel van deze tabel is:

1e. Om eenheid te brengen in de toepassing van het vigeerende stelsel van de plantwijze in het vierkant voor de Gouvernements koffiecultuur op Java, die meer dan eene halve eeuw wordt verricht zonder juiste voorschriften betreffende den onderlingen afstand der boomen op hellende terreinen, waarbij de plantwijdte tusschen de terrassen moet toenemen, naarmate de hellingshoek en daarmede in verband de hoogte van het terras grooter wordt, ten gevolge waarvan het vierkant overgaat in den rechthoek.

2e. Om aan te toonen dat, in weerwil van eene doelmatige toepassing van de plantwijze in het vierkant, het stelsel om in de ruit te planten daarboven de voorkeur verdient door het groot percentsgewijs verschil van het aantal boomen per bouw met dezelfde plantwijdte.

SINDANGLAOET, *Residentie Cheribon*,

29 April 1886. **De Schrijver.**

Vergelijkende Tabel

van verschillende plantwijdten met hellingen tusschen 0° en 45°

TEN BEHOEVE VAN DE KOFFIECULTUUR.

(Rijnlandsche Maat.)

Voor vlakke terreinen.

Plantwijdte.	Inhoud vierkant		Kortste diagonaal ruit.		Halve langste diagonaal ruit.		Inhoud ruit.	
	vk. vt.	vk. dm.	voet.	duim.	voet.	duim.	vk. vt.	vk. dm.
6 op 6 voet	36	—	6	—	5	2	31	—
7 op 7 voet	49	—	7	—	6	1	42	84
8 op 8 voet	64	—	8	—	6	11	55	48
9 op 9 voet	81	—	9	—	7	9	69	108
10 op 10 voet	100	—	10	—	8	8	86	96

Plantwijdte.	Aantal boomen in het vierkant.	Aantal boomen in de ruit.	Verschil boomen per bouw.	Percentsgewijs verschil.
6 op 6 voet	2000	2322	322	16
7 op 7 voet	1469	1691	222	15
8 op 8 voet	1125	1301	176	16
9 op 9 voet	889	1032	143	16
10 op 10 voet	720	831	111	15
TOTAAL. . .	6203	7177	974	78
Gemiddeld per bouw.	1241	1435	194	± 15 2/3

Voor hellende terreinen.

Hoogte van het terras.	Plantwijdte langs het terras. voet.	duim.	Plantwijdte tusschen de terrassen. voet.	duim.	Inhoud rechthoek. □ voet.	□ dm.
1 voet.	6	—	6	1	36	72
2 voet.	6	—	6	4	38	—
3 voet.	6	—	6	8	40	—
4 voet.	6	—	7	3	43	72
5 voet.	6	—	7	10	47	—
6 voet.	6	—	8	5	50	72
1 voet.	7	—	7	1	49	84
2 voet.	7	—	7	3	50	108
3 voet.	7	—	7	7	53	12
4 voet.	7	—	8	1	56	84
5 voet.	7	—	8	7	60	12
6 voet.	7	—	9	3	64	108
7 voet.	7	—	9	11	69	60
1 voet.	8	—	8	1	64	96
2 voet.	8	—	8	3	66	—
3 voet.	8	—	8	7	68	96
4 voet.	8	—	8	11	71	48
5 voet.	8	—	9	5	75	48
6 voet.	8	—	10	—	80	—
7 voet.	8	—	10	8	85	48
8 voet.	8	—	11	4	90	96

Hoogte van het terras.	Plantwijdte langs het terras. voet.	duim.	Plantwijdte tusschen de terrassen. voet.	duim.	Inhoud rechthoek. □ voet.	□ dm.
1 voet.	9	—	9	1	81	108
2 voet.	9	—	9	3	83	36
3 voet.	9	—	9	6	85	72
4 voet.	9	—	9	10	88	72
5 voet.	9	—	10	4	93	—
6 voet.	9	—	10	10	97	72
7 voet.	9	—	11	5	102	108
8 voet.	9	—	12	—	108	—
9 voet.	9	—	12	9	114	108
1 voet.	10	—	10	1	100	120
2 voet.	10	—	10	2	101	96
3 voet.	10	—	10	5	104	24
4 voet.	10	—	10	9	107	72
5 voet.	10	—	11	2	111	96
6 voet.	10	—	11	8	116	96
7 voet.	10	—	12	2	121	96
8 voet.	10	—	12	10	128	48
9 voet.	10	—	13	5	134	24
10 voet.	10	—	14	2	141	96

Hoogte van het terras.			Zijde van de ruit.	Kortste diagonaal ruit.	Halve langste diagonaal ruit.	Inhoud ruit.	
$^1/_6$	×	5 vt 2 dm.	6 vt 1 dm.	6 vt	5 vt 3 dm.	31	72
$^2/_6$	»	5 vt 2 dm.	6 vt 2 dm.	6 vt	5 vt 5 dm.	32	72
$^3/_6$	»	5 vt 2 dm.	6 vt 6 dm.	6 vt	5 vt 9 dm.	34	72
$^4/_6$	»	5 vt 2 dm.	6 vt 10 dm.	6 vt	6 vt 2 dm.	37	—
$^5/_6$	»	5 vt 2 dm.	7 vt 5 dm.	6 vt	6 vt 9 dm.	40	72
		5 vt 2 dm.	7 vt 11 dm.	6 vt	7 vt 4 dm.	44	—
$^1/_7$	×	6 vt 1 dm.	7 vt 1 dm.	7 vt	6 vt 2 dm.	43	24
$^2/_7$	»	6 vt 1 dm.	7 vt 2 dm.	7 vt	6 vt 4 dm.	44	48
$^3/_7$	»	6 vt 1 dm.	7 vt 5 dm.	7 vt	6 vt 7 dm.	46	12
$^4/_7$	»	6 vt 1 dm.	7 vt 10 dm.	7 vt	7 vt	49	—
$^5/_7$	»	6 vt 1 dm.	8 vt 3 dm.	7 vt	7 vt 6 dm.	52	72
$^6/_7$	»	6 vt 1 dm.	8 vt 9 dm.	7 vt	8 vt	56	—
		6 vt 1 dm.	9 vt 3 dm.	7 vt	8 vt 7 dm.	60	12
$^1/_8$	×	6 vt 11 dm.	8 vt 1 dm.	8 vt	7 vt	56	—
$^2/_8$	»	6 vt 11 dm.	8 vt 2 dm.	8 vt	7 vt 2 dm.	57	48
$^3/_8$	»	6 vt 11 dm.	8 vt 5 dm.	8 vt	7 vt 5 dm.	59	48
$^4/_8$	»	6 vt 11 dm.	8 vt 8 dm.	8 vt	7 vt 9 dm.	62	—
$^5/_8$	»	6 vt 11 dm.	9 vt 1 dm.	8 vt	8 vt 2 dm.	65	48
$^6/_8$	»	6 vt 11 dm.	9 vt 6 dm.	8 vt	8 vt 8 dm.	69	48
$^7/_8$	»	6 vt 11 dm.	10 vt	8 vt	9 vt 2 dm.	73	48
		6 vt 11 dm.	10 vt 6 dm.	8 vt	9 vt 9 dm.	78	—

Hoogte van het terras.			Zijde van de ruit.	Kortste diagonaal ruit.	Halve langste diagonaal ruit.	Inhoud ruit.	
1/9	×	7 vt 9 dm.	9 vt	9 voet.	7 vt 10 dm.	70	72
2/9	»	7 vt 9 dm.	9 vt 1 dm.	9 voet.	7 vt 11 dm.	71	36
3/9	»	7 vt 9 dm.	9 vt 4 dm.	9 voet.	8 vt 2 dm.	73	72
4/9	»	7 vt 9 dm.	9 vt 7 dm.	9 voet.	8 vt 6 dm.	76	72
5/9	»	7 vt 9 dm.	9 vt 11 dm.	9 voet.	8 vt 10 dm.	79	72
6/9	»	7 vt 9 dm.	10 vt 4 dm.	9 voet.	9 vt 4 dm.	84	—
7/9	»	7 vt 9 dm.	10 vt 10 dm.	9 voet.	9 vt 10 dm.	88	72
8/9	»	7 vt 9 dm.	11 vt 4 dm.	9 voet.	10 vt 4 dm.	93	—
		7 vt 9 dm.	11 vt 11 dm.	9 voet.	11 vt	99	—
1/10	×	8 vt 8 dm.	10 vt	10 voet.	8 vt 9 dm.	87	72
2/10	»	8 vt 8 dm.	10 vt 2 dm.	10 voet.	8 vt 10 dm.	88	48
3/10	»	8 vt 8 dm.	10 vt 4 dm.	10 voet.	9 vt 1 dm.	90	120
4/10	»	8 vt 8 dm.	10 vt 7 dm.	10 voet.	9 vt 4 dm.	93	48
5/10	»	8 vt 8 dm.	10 vt 11 dm.	10 voet.	9 yt 8 dm.	96	96
6/10	»	8 vt 8 dm.	11 vt 3 dm.	10 voet.	10 vt 1 dm.	100	120
7/10	»	8 vt 8 dm.	11 vt 8 dm.	10 voet.	10 vt 7 dm.	105	120
8/10	»	8 vt 8 dm.	12 vt 2 dm.	10 voet.	11 vt 1 dm.	110	120
9/10	»	8 vt 8 dm.	12 vt 8 dm.	10 voet.	11 vt 8 dm.	116	96
		8 vt 8 dm.	13 vt 3 dm.	10 voet.	12 vt 3 dm.	122	72

Plantwijdte (Horizontale Projectie)	Aantal boomen in den rechthoek.	Aantal boomen in de ruit.	Verschil boomen per bouw.	Percentsgewijs verschil.
6 op 6 voet.	1973	2286	313	16
6 op 6 voet.	1895	2215	320	17
6 op 6 voet.	1800	2087	287	16
6 op 6 voet.	1655	1946	291	17
6 op 6 voet.	1532	1778	246	16
6 op 6 voet.	1426	1636	210	15
7 op 7 voet.	1452	1668	216	15
7 op 7 voet.	1419	1624	205	15
7 op 7 voet.	1356	1562	206	15
7 op 7 voet.	1272	1469	197	15
7 op 7 voet.	1198	1371	173	15
7 op 7 voet.	1112	1286	174	15
7 op 7 voet.	1037	1196	159	15
8 op 8 voet.	1113	1286	173	16
8 op 8 voet.	1091	1256	165	15
8 op 8 voet.	1049	1213	164	16
8 op 8 voet.	1009	1161	152	15
8 op 8 voet.	956	1102	146	15
8 op 8 voet.	900	1034	134	15
8 op 8 voet.	844	982	138	16
8 op 8 voet.	794	923	129	16

Plantwijdte. (Horizontale Projectie)	Aantal boomen in den rechthoek.	Aantal boomen in de ruit.	Verschil boomen per bouw.	Percentsgewijs verschil.
9 op 9 voet.	881	1021	140	16
9 op 9 voet.	865	1011	146	16
9 op 9 voet.	842	981	139	16
9 op 9 voet.	814	941	127	16
9 op 9 voet.	774	906	132	17
9 op 9 voet.	738	857	119	16
9 op 9 voet.	701	814	113	16
9 op 9 voet.	667	774	107	16
9 op 9 voet.	627	727	100	16
10 op 10 voet.	714	823	109	15
10 op 10 voet.	708	815	107	15
10 op 10 voet.	691	793	102	15
10 op 10 voet.	670	771	101	15
10 op 10 voet.	645	745	100	15
10 op 10 voet.	617	714	97	16
10 op 10 voet.	592	680	88	15
10 op 10 voet.	561	650	89	16
10 op 10 voet.	537	617	80	15
10 op 10 voet.	508	588	80	16
TOTAAL. . .	40035	46309	6274	624
Gemiddeld per bouw.	1001	1158	157	± 15²/₃.

W. R. ADEMA.



